

Presentació i primera lliçó

2010-02-11 13:59:30

Encetem esta secció, **el Racó del Valencià**, amb l'objectiu, per un costat, de difondre el coneixement d'una de les dos llengües majoritàries de Petrer, i per l'altre, de fer més visible la llengua pròpia del municipi i d'oferir articles tant de llengua com de qualsevol tema escrits en valencià.

La secció de llengua es basarà en lliçons amb un text curt, i a partir d'este es tractaran qüestions de lèxic, gramàtica i ortografia, sempre amb exemples aclaridors. El fi és que els lectors aprenguen d'una forma amena i sense tenir la sensació que el valencià és un idioma difícil on, més que regles, sembla que tot són excepcions.

Tant el castellà com el valencià són dos llengües vàlides per a tots els usos i situacions. Nosaltres simplement pretenem que s'arribe a un coneixement i ús similar de les dos. I, a banda, una finalitat important és desterrar la idea que el valencià de Petrer es parla molt malament i que per a parlar-lo així millor utilitzar el castellà. Hi ha castellanismes, sí, però com en totes les zones valencianoparlants. És un fet normal en territoris on conviuen dos o més llengües. Però també cal dir que els petrerins i petrerines fan servir paraules i expressions que s'han perdut en altres zones on compartim la mateixa llengua. I això s'ha de valorar.

Esperem que esta nova secció siga del gust de tots.

Curs de valencià per entregues (I)

A l'Ajuntament

-Em pot fer un certificat d'empadronament?

-Sí, senyor, de seguida.

-En realitat, en vull quatre: el meu, el de la meua dona, el del meu fill, el de la meua nora i el del meu nét.

-De fet, pel que em diu, en vol cinc, no és això?

-Mare de Déu, és cert! Es coneix que, com que he de comprar també quatre barres de pa, m'he fet un embolic amb les xifres.

-Això passa sovint.

-Deu ser l'edat; he perdut un poc de memòria. Per cert, se m'oblidava, quin és el termini de pagament per al rebut de clavegueram?

-Ho pot consultar fora, al tauler d'anuncis. Ací té els certificats.

-Que ràpid!

-Si no fóra per l'ordinador hauria tardat tot el dia, però així és més senzill.

REMARQUES DE VOCABULARI

administratiu	administratiu	edicta	edicto					
alcalde	-essa	fem	(o	brossa)	basura		
arbitri	arbitrio	fitxer	fichero					
arxiu	archivo	justificant	(o	avís)		de	recepció
avís	aviso	organisme	organismo					
ban municipal	lo municipal	padró	padrón					
burocràcia	burocracia	president	-a	president	-a			
cap	jefe -fa	recaptació	recaudación					
ciutadà -ana	ciudadano	recaptar	recaudar					
contribuent	contribuyente	recàrrec	recargo					
delegat -ada	delegado -a	regidor -a	concejal -a					
regidoria	concejalía							
registre	registro							

tresoreria	tesorería
-------------------	-----------

Un poquet de gramàtica pràctica

- L'infinitiu és la forma no personal del verb, la que usem normalment per a anomenar-lo (*parlar, saber, dormir, etc.*).
- Davant dels verbs en infinitiu no són possibles totes les preposicions.
- En concret, les preposicions *EN* i *AMB* no poden anar davant d'un infinitiu.
- Quan ens trobem una frase en què posaríem una preposició *EN* o *AMB* davant d'un infinitiu, les hem de substituir per *A* o *DE*, la que millor hi escaiga.
- L'únic cas en què la preposició *EN* és correcta davant un verb en infinitiu és quan indica una expressió temporal (equivalent a *QUAN*).

Malament *El van amenaçar amb expulsar-lo de l'associació.*

Bé *El van amenaçar d'expulsar-lo de l'associació.*

Malament *No tardaré gens en comprovar el nivell d'oli del cotxe.*

Bé *No tardaré gens a comprovar el nivell d'oli del cotxe.*

Malament *La solució consistix en fer abans totes les sumes.*

Bé *La solució consistix a fer abans totes les sumes.*

CORRECTE:

Sa mare es va desmaiar en saber la notícia.

EQUIVAL A:

Sa mare es va desmaiar quan va saber la notícia.

Per tant, davant d'un verb en infinitiu no són possibles les preposicions EN ni AMB, llevat que EN tinga valor temporal equivalent a QUAN. Les hem de substituir per A o DE, segons convinga.

Castellanismes innecessaris

***abaratar** abaratir

A causa de la crisi, les grans superfícies han abaratit els preus.

***abono** abonament // adob

M'he tret l'abonament a la piscina per a tot l'any.

Has de posar adob al camp perquè produísca rendiment.

***cirugià -ana** cirurgia -ana

Treballa de cirugià en l'hospital d'Elda.

***companyerisme** companyonia

La companyonia és fonamental per a crear un bon ambient de treball.

***drogadicte -a** drogoaddicte -a

Va ser drogoaddicte molts anys, però s'ha pogut rehabilitar.

***cubito** glaçó, terrosset

Pose'm una fanta amb dos glaçons.

***desfile** desfilada

Hui assistiré a una desfilada de models.

***deshauci** desnonament

Tenen una ordre de desnonament per no pagar dos mesos de lloguer.

***porcentatge** percentatge

El percentatge de beneficis de l'empresa ha baixat molt en els dos últims anys.

***saviduria** saviesa.

M'agrada parlar amb ella perquè és una persona d'una gran saviesa.

Més lèxic

Les paraules *crystal·l* i *vidre* no són equivalents en cap cas. Ni coincidixen tampoc amb els seus equivalents etimològics castellans. De manera que cal anar amb cautela a l'hora de fer servir estes dos paraules. La forma *crystal·l* fa referència al mineral, siga en brut o treballat com a objecte d'art. Així, pot parlar-se del *crystal·l de roca* o d'unes *copes de crystal·l de Bohèmia*, i encara de *crystal·l líquid*. El *vidre*, però, s'usa per a fer referència fonamentalment a les làmines que es posen en les finestres o les portes per a impedir el pas de l'aire i del fred, i també a cada una de les lents de les ulleres: *Han trencat el vidre de la porta de darrere. Els vidres orgànics de les ulleres es ratllen molt més.*

Locucions i frases fetes

buscar raons: buscar provocació

No és una bona persona, sempre està buscant raons.

no cantar-ne ni gall ni gallina: haver caigut en l'oblit

Ara no es parla d'una altra cosa, però d'ací a dos setmanes no se'n cantarà gall ni gallina.

fer safareig: xafardejar

No m'agrada anar al mercat perquè la gent no para de fer safareig.

alçar la llebre: promoure un rumor

S'ha alçat la llebre que volen construir un centre comercial, quan en realitat és mentira.

a bastament: en una quantitat o grau suficient, prou.

Les paraules que va dir el tutor ens van convèncer a bastament.